

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 457/2011-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť V. Y., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 65/2011 z 29. júla 2011 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tos 24/2011 z 8. augusta 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Y. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2011 doručená sťažnosť V. Y., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného

porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 65/2011 z 29. júla 2011 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tos 24/2011 z 8. augusta 2011.

Sťažovateľ uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 106/09 z 27. júla 2011 bol v tejto trestnej veci oslobodený spod obžaloby a zároveň bol rozhodnutím okresného súdu prepustený z väzby na slobodu. Po prepustení na slobodu bol však hneď zadržaný a následne vzatý do väzby. Podľa vyjadrenia sťažovateľa sa tak stalo na základe uznesenia Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 65/2011 z 29. júla 2011 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 24/2011 z 8. augusta 2011. Na základe týchto rozhodnutí bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, a to v trestnej veci vedenej Prezidiom Policajného zboru Úradom boja proti organizovanej kriminalite B. (ďalej len „úrad boja proti organizovanej kriminalite“) sp. zn. ČVS: PPZ-286/BOK-BA-2011.

Podľa názoru sťažovateľa jeho zadržanie, ku ktorému došlo 27. júla 2011, nebolo vykonané v súlade so zákonom, pretože *„pri zadržaní... ani bezprostredne po ňom nebol obvinený žiadnym policajtom ani iným orgánom oboznámený o dôvodoch jeho zadržania“*. Tým podľa vyjadrenia sťažovateľa došlo k porušeniu § 86 Trestného poriadku. Sťažovateľ zároveň uviedol, že ani potom, ako mu bolo uvedeného dňa okolo 17.00 h oznámené uznesenie o vznesení obvinenia, mu neboli oznámené dôvody jeho väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ dodal, že o týchto skutočnostiach sa dozvedel až pri svojom výsluchu na Špecializovanom trestnom súde, ale podľa jeho vyjadrenia ani ten neprihliadol na „nezákonnosť“ jeho zadržania. Sťažovateľ uviedol, že tieto námietky vzniesol nielen pri svojom výsluchu na súde prvého stupňa, ale aj v sťažnosti proti jeho rozhodnutiu, o ktorej rozhodol najvyšší súd. Podľa vyjadrenia sťažovateľa sa ani súd druhého stupňa nezaoberal „nezákonnosťou“ jeho zadržania. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľ domnieval, že tým

došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti súčasne tvrdil: „Osoba sťažovateľa je už takmer 10 rokov kriminalizovaná a jeho osobná sloboda je nepretržite obmedzovaná spôsobom, ktorý je v rozpore nielen s právnym poriadkom Slovenskej republiky, ale aj v rozpore s čl. 5 Dohovoru... Po ukončení jednej väzby je sťažovateľ bezodkladne vzatý do ďalšej väzby. Orgány činné v trestnom konaní účelovo a zámerne zneužívajú situáciu, účelne voči osobe sťažovateľa fabrikujú alebo zneužívajú obvinenia a v prípade prepustenia z predchádzajúcej väzby, načasujú celú vec tak, aby mohol byť opätovne vzatý do novej väzby.“

Sťažovateľ sa domnieva, že nie je v súlade so zákonom, aby po uplynutí 8 rokov od vznesenia obvinenia bol vzatý do väzby. Vo vzťahu k uvedenému sťažovateľ argumentoval aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej závažnosť obvinenia nemôže sama osebe slúžiť na ospravedlnenie dlhej doby držania vo väzbe, pričom sa musí v danom prípade prihliadať na trvanie už kumulovanej väzby (Iljiov proti Bulharsku č. 33977/96 z 26. júla 2001) alebo podľa ktorej, ak je obvinený vo väzbe počas dvoch alebo viacerých samostatných období, tieto je potrebné pre posúdenie primeranosti trvania väzby podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru kumulovať (prípád Kemmache proti Francúzsku). Okrem toho sťažovateľ poukázal na to, že postupom času sa začiatkové dôvody väzby stávajú menej a menej relevantné, pričom v tejto súvislosti poukázal na to, že je väzobne stíhaný už viac ako 9 rokov. Podľa názoru sťažovateľa uvedené skutočnosti sú dôkazom toho, že v jeho prípade došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru.

Sťažovateľ súčasne vyslovil názor, že dôvody jeho väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku tak, ako ich konkretizoval Špecializovaný trestný súd a najvyšší súd, sú nedostatočné a v súčasnom štádiu väzobného stíhania irelevantné.

Sťažovateľ svoje námietky zhrnul do dvoch bodov:

1. Vo veci konajúce súdy vôbec nezohľadnili „jeho predchádzajúce viac ako 9 rokov trvajúce väzobné stíhanie v iných jeho trestných veciach“.

2. Vo veci konajúce súdy sa vôbec nezaoberali nezákonnosťou jeho zadržania, ktoré väzbe predchádzalo.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že postupom a uzneseniami Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 65/2011 z 29. júla 2011 a najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 24/2011 z 8. augusta 2011 boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 a 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté uznesenia zrušil, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pri prerokovaní časti sťažnosti pre namietané porušenie označených práv sťažovateľa postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 65/2011 z 29. júla 2011, ktorým bolo rozhodnuté o vzatí sťažovateľa do väzby, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a uznesenia Špecializovaného trestného súdu bol v prvom rade povolaný najvyšší súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, ústavný súd sťažnosť v časti, ktorá smerovala proti uzneseniu súdu prvého stupňa rozhodujúceho o väzbe sťažovateľa, odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 24/2011 z 8. augusta 2011.

V súvislosti s námietkami týkajúcimi sa porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje na to, že rešpektuje prax ESLP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok De Wilde et al v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76, § 77 atď.), respektíve čl. 17 ústavy, pretože predstavujú prísnejšiu a špeciálnu úpravu dodržania zásad spravodlivého procesu u osoby pozbavenej osobnej slobody, než aký má na mysli čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ustanovenia čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy zahŕňajú hmotné a tiež procesné atribúty práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru (či čl. 46 ods. 1 ústavy) o práve na spravodlivé súdne konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. III. ÚS 155/09, III. ÚS 287/2010, III. ÚS 309/2011).

Vychádzajúc z uvedeného bolo pre ústavný súd rozhodujúce preskúmať postup a uznesenie najvyššieho súdu vo väzbe na obsah rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu z hľadiska dodržania záruk, aké na zákonnosť väzby kladú čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné

podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa ústavný súd zistil, že 27. júla 2011 v čase o 15.20 h bol sťažovateľ zadržaný vyšetrovatelkou úradu boja proti organizovanej kriminalite na základe uznesení o vznesení obvinenia pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“), trestný čin podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 250 ods. 1 a 4 písm. a) a ods. 5 Trestného zákona, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 252 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného zákona a ďalšie trestné činy. Sťažovateľ bol zadržaný z dôvodov podľa § 71 ods. písm. a) a c) Trestného poriadku, pretože podľa vyšetrovatelky boli dané dôvody útekovej a preventívnej väzby. Po zadržaní sťažovateľa bol vykonaný jeho výsluch, ktorý sa uskutočnil toho istého dňa na úrade boja proti organizovanej kriminalite v čase od 16.50 h.

Dňa 28. júla 2011 podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) Špecializovanému trestnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby, v ktorom argumentoval tým, že sťažovateľovi boli vznesené obvinenia z viacerých trestných činov, a to na základe uznesení vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: KÚV-94/OVEK-2001 zo 14. decembra 2001, z 18. júna 2003 a 3. júla 2003, ako aj uznesením vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: OUV-273/30-BB-2002 z 8. júna 2002.

Z uznesenia Špecializovaného trestného súdu vyplýva, že prokurátor špeciálnej prokuratúry odôvodnil návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku tým, že ide o cudzinca, ktorý v relevantnom čase nemal na území Slovenskej republiky žiadny trvalý ani tolerovaný pobyt. Okrem toho prokurátor poukázal na mimoriadne závažnú trestnú činnosť sťažovateľa, z ktorej je obžalovaný a kde v prípade uznania viny mu hrozí vysoký trest. Dôvod preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku videl prokurátor špeciálnej prokuratúry v tom, že sťažovateľ nemá na území Slovenskej republiky stály príjem, nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, pričom v tejto súvislosti vyslovil názor, že je daná dôvodná obava, že po prepustení na slobodu by sťažovateľ pre účely zadováženia si príjmu pokračoval v páchaní ekonomickej alebo násilnej trestnej činnosti. Prokurátor v tejto súvislosti poukázal aj na sťažovateľovo predchádzajúce odsúdenie za majetkovú trestnú činnosť.

O návrhu prokurátora špeciálnej prokuratúry na vzatie sťažovateľa do väzby rozhodol Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. Tp 65/2011 z 29. júla 2011 tak, že ho vzal do väzby s tým, že táto začala plynúť 27. júla 2011 od 15.20 h.

V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia Špecializovaný trestný súd konštatoval, že zadržanie sťažovateľa bolo realizované v súlade so zákonom, keďže sťažovateľ bol v 48-hodinovej lehote od zadržania, ku ktorému došlo 27. júla 2011 v čase o 15.20 h, odovzdaný Špecializovanému trestnému súdu, ktorému bol návrh prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby predložený 28. júla 2011 o 16.50 h.

Z odôvodnenia uznesenia Špecializovaného trestného súdu ďalej vyplýva, že pred rozhodnutím o väzbe bol sťažovateľ vypočutý sudcom pre prípravné konanie. V rámci svojho výsluchu sťažovateľ namietal, že jeho zadržanie nebolo vykonané v súlade so zákonom, pretože nebol vyrozumiený o dôvodoch zadržania. Okrem toho sťažovateľ uviedol, že uňho nie je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože vôbec nechcel ujsť, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, taktiež namietal, že v danom prípade nemôže byť dôvodom jeho väzby skutočnosť, že je súdený za inú trestnú činnosť a že mu hrozí vysoký trest. Sťažovateľ súčasne tvrdil, že uňho nie je daný ani dôvod

väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože argumenty, ktoré použil prokurátor v snahe poukázať na dôvodnú obavu, že na slobode by pokračoval v trestnej činnosti, sú podľa neho neaktuálne aj vzhľadom na to, že vo väzbe sa nachádza už 9 a pol roka. Sťažovateľ dodal, že podľa jeho názoru ho prenasledujú policajti na základe vymyslených falošných dôkazov. K trestnej činnosti, ktorá sa mu v danom prípade kladie za vinu a ktorú mal spáchať s viacerými osobami, sťažovateľ uviedol, že jedného z nich nepozná vôbec, s ďalším sa stretol len párkrát, s iným sa zoznámil vo výkone väzby v priebehu roka 2002. Zároveň uviedol, že v priebehu rokov 1996, 1997 a 2000 nezakladal ani nezosnoval žiadne skupiny a že v prípade, ak by ho príslušný súd nevezal do väzby, bude sa nachádzať u konkrétnej osoby, ktorej meno a adresu uviedol.

V ďalšej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia sa Špecializovaný trestný súd venoval podstate a účelu väzby, konštatoval, že u sťažovateľa boli naplnené formálne a materiálne predpoklady väzby. Pokiaľ ide o útekovú väzbu, k tej súd prvého stupňa uviedol, že je daná dôvodná obava, že v prípade, ak by sťažovateľ bol prepustený z väzby na slobodu, mohol by ujsť alebo sa skrývať, pretože aj keď na území Slovenskej republiky má dlhodobý pobyt, podľa výpovedí svedkov sa v mieste tohto pobytu, pokiaľ ešte bol na slobode, už dlhší čas nezdržiaval. Podľa názoru prvostupňového súdu sťažovateľ nijako nepreukázal, že v prípade prepustenia na slobodu by sa zdržiaval u konkrétnej osoby. Okrem toho Špecializovaný trestný súd poukázal aj na vysoký trest, ktorý sťažovateľovi hrozí za spáchanie inej trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu. Dôvod preventívnej väzby videl súd prvého stupňa v tom, že ani postupné vznášanie obvinení, ku ktorým došlo v minulosti, sťažovateľovi nezabránilo v páchaní trestnej činnosti.

Proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tost 24/2011 z 8. augusta 2011 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že napadnuté rozhodnutie považuje za nepreskúmateľné, poukázal na to, že v jeho prípade došlo k nezákonnému zadržaniu, pretože nebol informovaný o dôvodoch svojho zadržania a zároveň spochybňoval

dôvodnosť svojho trestného stíhania. Okrem toho argumentoval aj neprímeranou dĺžkou väzobného stíhania, ktoré podľa jeho udania trvá už viac ako 9 rokov, pričom v tejto súvislosti odkázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej závažnosť obvinenia nemôže byť dôvodom na dlhé trvanie väzby, a taktiež poukázal na to, že niektoré skutkové okolnosti môžu byť v začiatočnom štádiu väzobného stíhania postačujúce, ale že postupom času sa vytrácajú a že je potrebné prihliadať na trvanie tzv. kumulovanej väzby. Sťažovateľ zároveň tvrdil, že ňho nie sú dané dôvody ani útekovej väzby, ani preventívnej väzby.

Najvyšší súd v namietanom uznesení okrem iného konštatoval:

„V prvom rade je potrebné poukázať na to, že z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že návrh na vzatie obvineného V. Y. do väzby bol podaný prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na Špecializovaný trestný súd dňa 28. júla 2011 o 16.50 hod., pod sp. zn. VII/1 Gv 247/09-573, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por.

Konajúci sudca pre prípravné konanie pritom predmetný návrh preskúmal najprv z toho hľadiska, či bol tento podaný v zákonnej lehote a či bol podaný príslušnému súdu, pričom zistil, že obe podmienky boli v danom prípade splnené. V tejto súvislosti zároveň podotkol, že je síce pravda, že návrh prokurátora obsahoval množstvo nielen gramatických, ale aj vecných chýb (ide najmä o čiastočný nesúlad skutkov, ako ich uviedol prokurátor s tým, ako sú tieto uvedené v ním spomenutých uzneseniach vyšetrovateľa), ale je faktom, že obvinený V. Y. je stíhaný aj za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák., na ktorý sa v zmysle § 14 písm. h/ Tr. por. vzťahuje pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu následne obvineného dňa 29. júla 2011 vypočul a keďže návrh prokurátora považoval za dôvodný, napadnutým uznesením rozhodol o tom, že V. Y. sa berie z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por. do väzby...

Čo sa týka potom odôvodnenia existencie vyššie spomenutých väzobných dôvodov v napadnutom uznesení, tak s tým sa tunajší súd stotožňuje, len pokiaľ ide o dôvod tzv. preventívnej väzby. V súvislosti s dôvodom tzv. útekovej väzby považuje totiž za potrebné upozorniť na to, že jeho naplnenie sudca pre prípravné konanie nesprávne odôvodnil o. i.

tiež tým, že v inej trestnej veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. I T 6/2005, hrozí obvinenému V. Y. v prípade uznania viny za trestný čin vraždy doživotie. Pri danom dôvode väzby nie je totiž takéto odôvodnenie - hrozba vysokého trestu v inom prebiehajúcom trestnom konaní - prípustné.

Vyššie uvedený nedostatok však nič nemení na tom, že i dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. je v prípade obvineného jednoznačne daný, nakoľko ostatné v napadnutom uznesení už správne uvedené konkrétne skutočnosti sú dostatočné na to, aby opodstatňovali dôvodnú obavu z toho, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, resp. trestu.

Pokiaľ ide o už viackrát opakovanú námietku obvineného, že v roku 1997, kedy malo dôjsť k údajnému založeniu zločineckej skupiny, takéto konanie nebolo trestným činom, keďže vtedy účinný Trestný zákon ešte neobsahoval skutkovú podstatu trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny, tak k tejto považuje sťažnostný súd za potrebné uviesť iba toľko, že predmetný skutok bol v skutkovej vete správne časovo ohraničený tak, že je v podstate kriminalizované len konanie obvinených (medzi nimi i obvineného V. Y.) od konca roku 1999, a teda až odvtedy, kedy už toto bolo v zmysle vtedy účinného Trestného zákona považované za trestné.“

Sťažovateľ tvrdil, že jeho zadržanie sa neuskutočnilo v súlade so zákonom, pretože nebol informovaný o dôvodoch svojho zadržania.

Podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 a pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť, môže policajt obvineného zadržať predbežne sám. Zadržaného obvineného policajt bez meškania oboznámi s dôvodmi zadržania a vypočuje ho. Súčasne je povinný vykonať zadržanie prokurátorovi bez meškania oznámiť a odovzdať mu rovnopis zápisnice, ktorú spísal pri zadržaní, ako aj ďalší spis na rozhodnutie o podaní návrhu na vzatie do väzby. Návrh sa musí podať tak, aby obvinený mohol byť najneskôr do 48 hodín od zadržania odovzdaný súdu, inak musí byť prepustený na slobodu.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,...

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Zo zápisnice o zadržaní obvineného sp. zn. ČVS: PPZ-71/BOK-B2-2009 (sťažovateľ v sťažnosti uvádza spisovú značku konania ČVS: PPZ-286/BOK-BA-2011, pod ktorou je v súčasnej dobe na úrade boja proti organizovanej kriminalite vedená jeho trestná vec, ktorá bola uznesením z 9. augusta 2011 vylúčená na samostatné konanie) z 27. júla 2011 vyplýva, že sťažovateľ bol uvedeného dňa o 15.20 h v zmysle § 86 Trestného poriadku zadržaný vyšetrovatelkou úradu boja proti organizovanej kriminalite. Na prvej strane tejto zápisnice sú ako dôvody zadržania uvedené viaceré trestné činy, pre ktoré boli sťažovateľovi vznesené obvinenia. Obsahom úvodnej strany tejto zápisnice je aj uvedenie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku a zároveň slovami vyjadrená obava, že *„ujde a naďalej bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti“*. Všetky štyri strany zápisnice (piata strana zápisnice je bez textu) o zadržaní sťažovateľa sú ním podpísané, čo znamená, že s ich obsahom sa musel oboznámiť, a teda bol informovaný o dôvodoch svojho zadržania. Uvedená zápisnica potvrdzuje aj skutočnosť, že procesný úkon zadržania sa uskutočnil v prítomnosti tlmočníka, keďže v prípade sťažovateľa išlo o štátneho občana Ukrajiny.

Zo zistených skutočností nevyplývajú žiadne pochybnosti o tom, že by úrad boja proti organizovanej kriminalite realizoval zadržanie sťažovateľa v rozpore so zákonom. Naopak, ústavný súd sa domnieva, že sťažovateľ bol v zmysle § 86 ods. 1 Trestného poriadku riadne oboznámený s dôvodmi zadržania, a to jednak tým, že mu boli oznámené skutočnosti týkajúce sa protiprávnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť a za ktorú mu boli

vznesené viaceré obvinenia, a taktiež bol oboznámený s ďalšími materiálnymi podmienkami jeho väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Potom, ako došlo k sťažovateľovmu zadržaniu, vyšetrovatelka úradu boja proti organizovanej kriminalite ho v prítomnosti tlmočníka toho istého dňa, teda 27. júla 2011 v čase o 16.50 h vypočula, pričom aj týmto procesným postupom dodržala ustanovenie § 86 ods. 1 Trestného poriadku.

Sťažovateľ bol zadržaný policajtom 27. júla 2011 v čase o 15.20 h, pričom už 28. júla 2011 v čase o 16.50 h prokurátor špeciálnej prokuratúry podal Špecializovanému trestnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby. Je teda nepochybné, že aj v tomto prípade orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade s § 86 ods. 1 Trestného poriadku, pretože sťažovateľ bol do 48 hodín od zadržania odovzdaný Špecializovanému trestnému súdu, ktorý rozhodol o jeho vzatí do väzby.

Sťažovateľ pritom namietal, že vo veci konajúce súdy sa vôbec nezaoberali jeho námietkou, v rámci ktorej tvrdil, že v jeho prípade zadržanie nebolo realizované zákonným spôsobom. Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia výslovne uviedol, že sťažovateľ predstrel aj námietku v takejto podobe. To znamená, že druhostupňový súd v rámci rozhodovania o sťažnosti predmetnú námietku sťažovateľa neignoroval, ale zahrnul ju do procesu rozhodovania o zákonnosti jeho väzby. Aj keď najvyšší súd explicitne nevyslovil, že v prípade zadržania sťažovateľa nedošlo k porušeniu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich zadržanie, z odôvodnenia namietaného rozhodnutia je však tento záver zrejmý. Navyše skutočnosť, že k zadržaniu sťažovateľa došlo v súlade s Trestným poriadkom je verifikovaná údajmi, ktoré sú súčasťou zápisnice o zadržaní obvineného sp. zn. ČVS: PPZ-71/BOK-B2-2009 z 27. júla 2011, ako aj údajmi obsiahnutými v zápisnici o výsluchu obvineného sp. zn. ČVS: PPZ-71/BOK-B2-2009 z 27. júla 2011.

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ taktiež tvrdil, že vo veci konajúce súdy pri rozhodovaní o vzatí do väzby vôbec nezohľadnili „jeho predchádzajúce viac ako 9 rokov trvajúce väzobné stíhanie v iných jeho trestných veciach“.

Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Sťažovateľ v sťažnosti argumentoval judikatúrou ESĽP, podľa ktorej pretrváváním podozrenia zo spáchania trestného činu nestačí po určitom čase odôvodniť ďalšie trvanie väzby alebo podľa ktorej tie dôvody väzby, ktoré sú relevantné v jej začiatočnom štádiu, nemôžu stačiť aj pre ďalšie štádium väzby a po uplynutí určitého času sa musia opierať o ďalšie skutočnosti, či podľa ktorej pre posúdenie primeranosti trvania väzby je potrebné kumulovať aj viaceré samostatné obdobia, v rámci ktorých sa sťažovateľ nachádzal vo väzbe.

Sťažovateľ v podstate vyslovil názor, že najvyšší súd nezistil v danom štádiu jeho väzobného stíhania žiadne dôvody ospravedlňujúce pozbavenie jeho osobnej slobody.

Ústavný súd k uvedenému dodáva, že môže ísť buď o tie dôvody, ktoré sú uvedené v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, alebo tie, ktoré vyplývajú z vnútroštátneho zákonodarstva (v danom prípade z § 71 Trestného poriadku) (m. m. Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Ústavný súd je toho názoru, že aj keď väzobné stíhanie sťažovateľa, ako to on sám tvrdí, trvá už viac ako 9 rokov, predsa je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že v namietanom prípade nejde o rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby či rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby alebo o rozhodnutie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, ale ide o rozhodnutie o vzatí do väzby. Pri zohľadnení tejto povahy namietaného rozhodnutia, skutkových a právnych dôvodov uvádzaných v rozhodnutí najvyššieho súdu, ako aj s prihliadnutím na dĺžku trvania väzby v tejto konkrétnej veci ústavný súd ešte stále

zastáva názor, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 24/2011 z 8. augusta 2011 je potrebné považovať za ústavne konformné.

Ústavná požiadavka, aby väzba trvala iba nevyhnutnú dobu, je garantovaná povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú alebo či sa zmenili (§ 79 Trestného poriadku). V zmysle § 79 ods. 1 Trestného poriadku ak pominie dôvod väzby, prípadne uplynie lehota pre jej trvanie (§ 76 ods. 6 a 7 a § 78 Trestného poriadku), musí byť obvinený ihneď prepustený na slobodu.

V namietanom prípade sa najvyšší súd stotožnil s dôvodmi sťažovateľovej väzby tak, ako ich formuloval Špecializovaný trestný súd, a to pokiaľ išlo o dôvody preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k dôvodom útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku najvyšší súd dodal, že Špecializovaný trestný súd tento dôvod odôvodnil aj hrozbou vysokého trestu v inom trestnom konaní, čo však nepovažoval za prípustnú formu odôvodnenia. Tým podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd nepreskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa formálne, ale zákonnosti sťažovateľovej väzby sa venoval v dostatočnej miere, keďže jeden z dôvodov, ktorý podľa prvostupňového súdu mal odôvodniť útekovú väzbu, neuznal.

Ústavný súd pripomína, že Špecializovaný trestný súd, s ktorého názorom sa stotožnil najvyšší súd, videl naplnenie dôvodov útekovej väzby sťažovateľa hlavne v tom, že ide o cudzieho štátneho občana, ktorý síce má dlhodobý pobyt na území Slovenskej republiky, ale ešte počas svojho pobytu na slobode sa tam dlhšiu dobu nezdržiaval, často cestoval a neposkytol žiadne záruky o tom, že v prípade prepustenia z väzby na slobodu by sa zdržiaval na konkrétnom mieste u konkrétnej osoby, ktorú bližšie označil. Podľa názoru ústavného súdu uvedenie týchto skutkových okolností, ktoré najvyšší súd subsumoval pod ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, sa aj v danom štádiu väzobného stíhania sťažovateľa javí ako relevantné a legitímne.

Totožný názor zastáva ústavný súd, aj pokiaľ ide o dôvody preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], v súvislosti s ktorými sa najvyšší súd odvolal na závery Špecializovaného trestného súdu. Opodstatnenosť tohto väzobného dôvodu vyplynula podľa najvyššieho súdu zo zistenia, že ani postupné vznášanie obvinení nebránilo sťažovateľovi v páchaní obdobného charakteru trestnej činnosti.

Ústavný súd v danom prípade mal na pamäti, že sťažovateľova väzba, v ktorej sa ocitol v rôznych obdobiach a rôznych trestných veciach, trvá kumulovane dlhú dobu. V namietanom prípade však ústavný súd postupoval v zmysle metódy *in concreto* a posúdil všetky okolnosti daného prípadu, v dôsledku čoho nemohol prehliadnuť, že v danej trestnej veci väzba sťažovateľa trvá len od 27. júla 2011, a preto rozhodnutie najvyššieho súdu s prihliadnutím na jeho odôvodnenie vyhodnotil ako udržateľné z hľadiska záruk, ktoré sťažovateľovi poskytuje čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru.

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa vyplývajúcimi zo sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2011